

Şehir Bağlamı ve Türk Göçmenlerin Ayrımcılık Algısı: İki Belçika Şehrinin Eğilim Skoru Eşleştirmesiyle Karşılaştırması

Ahu Alanya
Leuven Üniversitesi

Marc Swyngedouw
Leuven Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, Belçika'daki ikinci nesil Türk göçmenlerin ayrımcılık algılarının seviyesini şehir bağlamında karşılaştırmak ve bu algıları etkileyen faktörleri araştırmaktır. TIES (Avrupalı İkinci Kuşağın Entegrasyonu) projesi verileri kullanılarak, iki temel sorunun cevaplanması hedeflenmiştir: (1) Belçika'daki iki şehirde (Brüksel ve Anvers) algılanan grup ayrımcılığı seviyesinde önemli farklar var mıdır? (2) İki şehir içinde kimler daha fazla grup ayrımcılığı algılamaktadır? Bu soruları cevaplamak için sosyo-demografik dağılım etkilerinin kontrol edilmesi gerekir. Buna göre iki şehirdeki Türk göçmen nüfusunu sosyo-demografik açıdan karşılaştırılabilir hale getirmek için eğilim skoru eşleştirmesi kullanılmıştır. İlk araştırma sorusuyla ilgili olarak, eğilim skor eşleştirmesi yapıldıktan sonra ampirik analizler Anvers'de yaşayan ikinci nesil Türk göçmenlerin Brüksel'dekilere göre daha fazla grup ayrımcılığı algıladıklarını göstermektedir. Bu şehirlerarası farkı, Anvers'deki etnik çeşitliliğin daha düşük olması, siyasette göçmenler konusundaki olumsuz hava ve etnik çoğunluğun dışlayıcı tutumu ile ilişkilendiriyoruz. İkinci araştırma sorusuna karşılık ise analizler sosyo-ekonomik açıdan daha entegre ve oturduğu şehirdeki gruplararası ilişkileri daha düşmanca değerlendiren ikinci kuşak Türklerin daha fazla grup ayrımcılığı algıladıklarını göstermiştir. Eğilim skoru eşleştirmesinin bulgulara etkisi de tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Grup ayrımcılık algısı, şehir bağlamı, eğilim skoru eşleştirmesi

Abstract

This study investigates the effects of city context on the levels and predictors of perceived group discrimination among Turkish Second Generation immigrants in Belgium. Based on the TIES (The Integration of the European Second Generation) data, we address two main questions: (1) Are there significant differences in the levels of perceived group discrimination between the two cities in Belgium (Antwerp and Brussels)? (2) Who perceives more group discrimination within each city? To answer these questions, possible composition effects should be controlled. Accordingly, we use propensity score matching to make second generation immigrant samples from the two cities reasonably comparable with respect to socio-demographic characteristics. Concerning the first research question, we find that after propensity score matching the Turkish second-generation perceive more group discrimination in Antwerp than in Brussels. We explain this in terms of the lower levels of ethnic diversity, a more negative political climate, and exclusionary majority attitudes in Antwerp. With regards to the second research question, we find that those who are more socio-economically integrated and those who perceive more hostile group relations in their city are more likely to perceive group discrimination. Implications of the use of propensity score matching for identifying city differences are discussed.

Key words: Perceived group discrimination, city context, propensity score matching

Yazışma Adresi: Ahu Alanya, Institute for Social and Political Opinion Research, Centre for Sociological Research, Parkstraat 45 - box 3601, 3000 Leuven, Belgium

E-posta: ahu.alanya@soc.kuleuven.be

Yazar Notu: Bu çalışma FWO-Flanders tarafından "Evaluating the effects of policies and public attitudes on discrimination as perceived by Muslim immigrants in Europe – a new comparative strategy" başlıklı ve G0A0312N numaralı proje kapsamında finanse edilmiştir.

Avrupa'daki ikinci kuşak göçmenler eğitim alanında ve iş piyasasında dikkate değer ilerleme göstermektedir (örn., Algan, Dustmann, Glitz, ve Manning, 2010; Heath, Rothan ve Kilpi, 2008). Fakat sosyo-ekonomik alandaki bütünleşme (entegrasyon) göçmen çocuklarını okul, iş yeri, ve toplu taşıma araçları gibi günlük hayattaki gruplararası karşılaşmalarda yaşadıkları ayrımcılıktan korumayabilir. Bu tür karşılaşmaların niteliği ve göçmenlerin algıladıkları ayrımcılıkta şehir bağlamının rolü önemlidir (Brettell, 2003; Crul ve Mollenkof, 2012; Reitz, 1998; Waldinger, 1996). Kongo asıllı Belçikalı ikinci nesil bir göçmen, popüler Flaman gazetesinde yayınlanan mektubunda şöyle diyor: "Ben Anvers'liyim ama birkaç gündür artık Avrupa'nın başkenti Brüksel'de oturuyorum. Düzeltme: koyu tenli bir adam gerçekten Anvers'li olamaz." (De Morgen, 2013). Yazının geri kalanında, Kongo asıllı Belçikalı kendisi gibi ikinci nesil göçmenlerin sosyo-ekonomik başarıları ve yüksek diplomalarına rağmen Anvers'deki etnik çoğunluk tarafından dışlanıp ayrımcılığa uğradıklarını; ve bunun kendilerini "hayat tarzları ve uyumsuzluklarıyla şehri işgal eden yabancılar" gibi hissettirdiğini anlatmaktadır.

Toplumsal bütünleşme üzerine yapılmış daha önceki araştırmalar ulusal bağlamın önemini ve bu konudaki karşılaştırmalı çalışmaların bütünleşme sürecini anlamadaki değerini kabul etmektedir (örn., bkz. Favell, 2001). Bazı diğer çalışmalar ise şehir bağlamı üzerine odaklanarak ülkeler içindeki yerel bütünleşme bağlamları arasındaki çeşitliliğe işaret etmiştir (bkz. Bean, Brown, Bachmeier, Fokkema ve Lessard-Phillips, 2012; Ellis ve Almgren, 2009). Fakat bu araştırmalar sosyo-demografik dağılım etkilerini dikkate almamıştır. Sosyo-demografik dağılım etkileri bir şehirde yaşayan göçmenlerin diğer şehirde yaşayanlardan ölçülebilir veya ölçülemez birçok kişisel özellik bakımından farklı olabileceğini ifade etmek için kullanılır. Bütünleşme bağlamı üzerine yapılan birçok önceki araştırma, bu gerçeği ya gözardı etmiş ya da sınırlı önlemler almıştır. Bu nedenle önceki araştırmaların bir adım ilerisine giderek, bu çalışma iki şehrin ikinci kuşak Türk göçmen örneklemelerini sosyo-demografik açıdan kıyaslanabilir hale getirmek için eğilim skoru eşleştirmesi kullanmaktadır. Bu method önceki araştırmalarla karşılaştırıldığında sosyo-demografik dağılım etkilerini kontrol etmede önemli bir ilerlemedir.

Sosyo-demografik dağılım etkileri kontrol edildikten sonra, bu çalışmadaki analizler iki amaç üzerine odaklanmaktadır. Bu amaçlardan ilki Belçika'daki ikinci nesil Türk göçmenlerin Brüksel (çoğunlukla Frankofon) ve Anvers'de (Flaman) ne kadar grup ayrımcılığı algıladığının karşılaştırılmasıdır. Bu çerçevede şehir bağlamında üç önemli faktörün algılanan grup ayrımcılığı seviyesinde farklılığı neden olacağını öne sürmekteyiz: (a) etnik çeşitliliğin seviyesi, (b) siyasi hava ve (3) etnik çoğunluğun davranışları. Önceki çalışmalar bazı yerel

bağlamların diğerlerine göre ikinci nesil göçmen gençlerin toplumsal bütünleşmesi için daha elverişli olduğunun altını çizmiştir (Bean ve ark., 2012; Crul ve ark., 2012). Örneğin, Bean ve arkadaşlarının (2012) çalışması daha kapsayıcı şehirlerde daha olumlu toplumsal bütünleşme sonuçlarına ulaşıldığını ortaya koymuştur. Bu nedenle göçmenler için daha kapsayıcı olan Brüksel'deki algılanan grup ayrımcılığı düzeyinin Anvers'e kıyasla daha düşük olmasını bekliyoruz. Brüksel'in ikinci nesil göçmenler için daha kapsayıcı bir şehir olması üç farklı sebebe dayanmaktadır: (a) Brüksel'deki etnik çoğunluk ve göçmenler farklı etnik gruplardan oluşmaktadır ve dolayısıyla daha çeşitlidir; (b) göçmen bütünleşmesi konusunda siyasi parti ve medya söylemi daha olumludur; (c) Brüksel'deki etnik çoğunluğun göçmenlere karşı tutumu göreceli olarak daha olumludur. Bu faktörler, bu çalışmanın sonuçlarını değerlendirirken, grup ayrımcılığı seviyesindeki şehirlerarası farkları anlamada analitik araçlar olarak kullanılmaktadır.

Bu araştırmanın amaçlarından ikincisi ise her şehir içinde hangi ikinci nesil Türk göçmenlerin daha fazla grup ayrımcılığı hissettiğini açıklamaya yöneliktir. Bu doğrultuda, göçmenlerin sosyo-demografik özelliklerinin (örn., eğitimi, iş durumu, medeni hali) ve yerel bağlama yönelik algılarının grup ayrımcılığı algısı üstündeki etkilerine bakılmıştır. Yerel bağlamla ilgili olarak ise göçmenlerin güvenlik tehditi hissedip hissetmedikleri ve gruplararası ilişkileri düşmanca algılayıp algılamadıkları incelenmiştir.

Algılanan Grup Ayrımcılığı

Göçmenlerin toplumsal bütünleşmesi üzerine yapılan önceki araştırmalar neredeyse sadece eğitim (Heath ve ark., 2008; Belçika için: Phalet, Deboosere, ve Bastiaenssen, 2007) ve işgücü piyasasına katılım (Heath ve Cheung, 2007; Belçika için: Phalet, 2007) üstüne odaklanmış ve bu iki alandaki başarıyı etnik çoğunlukla bütünleşmenin temel ölçütleri olarak kullanmıştır. Ancak, bugün göçmenlerin toplumsal bütünleşmesinin daha karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olduğu konusunda fikirbirliği oluşmuştur (bkz. Bean ve Stevens, 2003; Bean ve ark., 2012; Hoschild ve Mollenkopf, 2009; Phalet ve Swyngedouw, 1999). İkinci nesil göçmenler sosyo-ekonomik açıdan ilerlemelerine rağmen özellikle sivil ve kamusal yaşam alanlarındaki (sokak, mahalle, kafeler veya kamu ve özel kurumları temsil eden bireylerle karşılaşmalarda) ayrımcılık nedeniyle etnik çoğunluk tarafından dışlandıklarını ve vatandaş olarak tanınmadıklarını hissedebilmektedir. Bu nedenle toplumsal bütünleşme kavramı, sosyo-ekonomik katılıma eşlik eden sosyal katılım (incorporation) ve aidiyet duygusundan sosyal dışlanma ve marjinalleşmeye (Phinney ve Devich-Navarro, 1997) kadar giden bir spektrum olarak tanımlanabilir. Şu ana kadar yapılan çalışmalar, sosyal katılım ve aidi-

yet duygusunun sosyo-ekonomik toplumsal bütünleşme sonrasında doğrudan ortaya çıkmadığını göstermektedir (Reitz ve Banerjee, 2007; Ten Teije, Coenders ve Verkuyten, 2013). Tersine, iş sahibi veya yüksek eğitimli ikinci nesil göçmen gençler daha fazla sosyal dışlanma hissedebilmektedir (“bütünleşme paradoksu”). İkinci nesil göçmenler sosyo-ekonomik açıdan daha bütünleştiğçe, onların sosyal katılımı (örn., tanınma, sorumluluk alma, aidiyetlik gibi) çokkültürlü şehirlerde çözüm bekleyen bir mesele haline gelmiştir. Bu nedenle, özellikle sivil alanda sosyal katılımın toplumsal bütünleşme çalışmalarında bu şekilde ön plana çıkması, sosyal katılım için önemli sorulardan biri olan grup ayrımcılığı algısına akademik ilgiyi de artırmıştır.

Kullandığımız Avrupalı İkinci Kuşağın Toplumsal Bütünleşmesi (TIES) Projesi verisinde grup ayrımcılığı, bir grup olarak, kökeni ve kültürü nedeniyle, düşmanlık veya haksız muameleye maruz kalma olarak tanımlanır. Grup ayrımcılığı algıları üzerine daha derinlemesine araştırmalar üç nedenden dolayı gerekli ve önemlidir. Öncelikle, ayrımcılık algısı göçmen gençlerin yaşadıkları yere ait olmadıklarını hissetmelerine, bu da sosyal dışlanmaya ve göçmen gençlerin radikalleşmesine yol açabilmektedir. Ayrımcılığa maruz kaldıklarında göçmen gençler hayal kırıklığı yaşayabilir, Brüksel dahil olmak üzere (Vandezande, Phalet ve Swyngedouw, 2011) çeşitli Avrupa başkentlerinde meydana gelen kentsel ayaklanmalarda olduğu gibi, öfke ile tepki gösterebilirler. Buna ek olarak, göçmen azınlıklar grup ayrımcılığından korunmak için diğer göçmenlerin çoğunlukta olduğu mahalle veya bölgelerde yaşamayı tercih edebilirler (Branscombe, Schmitt ve Harvey, 1999; Skrobanek, 2009; van Oudenhov, Ward ve Masgoret, 2006) ve ayrımcılığa maruz kaldıklarında etnik çoğunluğa karşı düşmanca tutum geliştirebilirler (Jasinskaja-Lahti, Liebkind ve Solheim, 2009). Diğer yandan etnik çoğunluk bu tepkileri yersiz ve gayri meşru sayarak altta yatan problemi göremeyebilir (Kinder, 1996). Etnik çoğunluğun özellikle ekonomik kaynaklar için göçmenlerle rekabet eden veya kültürel açıdan tutucu kesimleri göçmenleri tehdit olarak algılayabilir. Etnik çoğunluğun tehdit algısı göçmen azınlıkların ayrımcılık hisleriyle birleştiğinde çokkültürlü şehirlerdeki gruplararası ilişkiler çatışmaya dönüşebilir (Alanya, Phalet, Swyngedouw ve Vandezande, 2013). Buna ek olarak, göçmenler ve etnik çoğunluk tarafından algılanan ayrımcılık veya tehdit, toplumsal bütünleşme politikalarının günlük hayatta uygulanmasını zorlaştırabilir. Dolayısıyla, göçmen gençlerin ayrımcılık deneyimlerini anlamak, etnik grupların uzun vadedeki toplumsal bütünleşme ihtimallerini öngörebilmek için de faydalı olacaktır.

Son olarak, önceki araştırmalar algılanan ayrımcılığın özellikle göçmenlerin ev sahibi ülkede doğan çocukları arasında yaygın olduğuna işaret etmektedir

(örn., Algan, Bisin, Manning ve Verdier, 2012). Avrupa’daki çokkültürlü kentlerde, sayı olarak giderek artan ikinci nesil göçmen çocukları anne ve babalarının yeni geldiklerinde karşılaştığı engellerle (örn., dil sorunu, vatandaşlık) karşılaşmamaktadırlar. Diğer yandan, ikinci nesilin toplumda kabul görme, ekonomik fırsatlar veya siyasi katılım konularında anne ve babalarına göre daha yüksek beklentileri olabilir (Reitz ve Banerjee, 2007). Bununla ilişkili olarak ayrımcılık ve refah düzeyi arasındaki ilişkiyi araştıran bazı çalışmalar, ikinci nesil göçmenlerin ilk kuşağa göre hayatlarından daha az tatmin olduklarını göstermektedir (Portes ve Rumbaut, 2001; Safi, 2010). Başka bir ifadeyle, sosyo-ekonomik olarak daha uyum sağlamış olmakla birlikte, araştırmalar göçmen çocuklarının ebeveynlerine oranla algıladıkları grup ayrımcılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Abouguendia ve Noels, 2001; Hall ve Carter, 2006). Ayrıca, grup ayrımcılığı gruplararası ilişkiler hakkındaki algılarla yakından bağlantılıdır ve göçmen azınlıkların toplum içinde kendilerini nasıl gördüklerini etkileyebilir. Bu nedenle, bu çalışma TIES Projesi Belçika verilerini kullanarak ikinci nesil Türk göçmenler arasında algılanan grup ayrımcılığına odaklanmaktadır. TIES projesi Avrupa’daki sekiz ülke ve 15 şehirde, Türk, Fas ve eski Yugoslavya asıllı ikinci nesil göçmenlerle yapılmış toplumsal bütünleşmeye ilişkin konuları kapsayan uluslararası bir anket çalışmasıdır.

Sosyo-Ekonomik ve Sivil Alanlardaki Grup Ayrımcılığı Algısı. Önceki araştırmalar sosyo-ekonomik ve sivil alandaki bütünleşmeyi birbirinden ayırır (örn., Swyngedouw, Phalet ve Deschouwer, 1999). Buna paralel olarak biz de grup ayrımcılığı algısını iki boyutuyla (iki farklı örtük değişken olarak) incelemekteyiz: sosyo-ekonomik ve sivil alandaki grup ayrımcılığı. İlk örtük değişken *sosyo-ekonomik* alandaki grup ayrımcılığı; okulda, iş yerinde veya iş ararken yaşanan grup ayrımcılığını temsil etmektedir (Şekil 1a). Bu üç yaşam alanı arasında yüksek ilişki mevcuttur ve bu alanlar kamusal alanda fırsat yapısının nasıl algılandığını ifade etmektedir. İkinci örtük değişken, *sivil* alandaki grup ayrımcılığı ise etnik çoğunluk ve göçmen azınlık arasındaki gündelik temaslarda oluşabilecek olumsuz algılar (sokakta, mahallede ve dışarı çıkarken) veya otoriteleri temsil eden bireylerle temaslarda haksız muamele gibi deneyimleri temsil etmektedir (Şekil 1b).

Grup Ayrımcılığı ve Şehir Bağlamı: Anvers ve Brüksel

Bu çalışma Belçika’daki iki şehri, ikinci nesil Türklerin algıladığı grup ayrımcılığı açısından karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Belçika’ya Türk göçü, 1960’larda Batı Avrupa’da artan işçi ihtiyacına karşılık gelişen işçi göçlerinin tipik bir örneğidir. Belçika’ya giden “misafir işçiler”, Türkiye ve Belçika arasında yapılan karşılıklı anlaşmalarla resmileştirilmiştir (Reniers, 1999). Bugün

Türk asıllı göçmenler Faslılardan sonra Belçika'daki ikinci büyük göçmen azınlığını oluşturmaktadır. Belçika, topluluklar, bölgeler ve 4 dil alanından oluşan federal bir devlettir. Ülke yasal olarak üç topluluk (Valon, Flaman, Alman) ve üç bölgeye ayrılmıştır: Flaman Bölgesi (Flaman topluluğu tarafından yönetilir), Valon Bölgesi (Valon topluluğu tarafından yönetilir) ve Brüksel Başkent Bölgesi (BBB). Belçika halen üniter federal devletle yönetilmesine karşın, Flaman bölgesinin kademeli olarak Belçika'dan bağımsız hale gelmesini hedefleyen, Flaman milliyetçisi N-VA partisi 2010 seçimlerinde Flanders'da en yüksek oyu almıştır.

Belçika şehirleri, federal devlet çatısı altında ortak bir göç politikası, sosyal güvenlik sistemi ve diğer bazı kurumları paylaşırken, göçmenlerin nasıl ele alındığı (örn., toplumsal bütünleşme politikaları, siyasi hava, etnik çoğunluğun tutumu) konusunda farklılaşmışlardır. Bu da bize ulusal bağlamı sabit tutarak şehrin algılanan grup ayrımcılığı üzerindeki etkisini çalışmak için iyi bir zemin sağlamaktadır.

İkinci nesil göçmenlerin daha olumsuz karşılandığı veya hoş karşılanmadığı Anvers'de daha çok grup ayrımcılığı algılanması olasıdır. Anvers üç nedenden dolayı göçmenler için Brüksel'den daha olumsuz bir ortam sunmaktadır: (a) Daha düşük seviyedeki etnik çeşitlilik -diğer bir deyişle Anvers'de Brüksel'e göre daha homojen bir etnik çoğunluğun olması-; (b) siyasal havanın daha kutuplaşmış olması -yani göçmen bütünleşmesi konusunun sağcı partilerin göçmen karşıtı söylemleriyle kutuplaştırılmış olması- ve (c) etnik çoğunluğun olumsuz tutumu -Flaman bölgesindeki bölgesel milliyetçiliğin göçmen karşıtı olmasıyla ilişkili olarak milliyetçi ve dışlayıcı halk söylemi-. Dolayısıyla, ikinci nesil Türk göçmenlerin Anvers'de Brüksel'e göre daha fazla grup ayrımcılığı algılanmasını bekliyoruz (Hipotez 1).

İlk olarak, şehirdeki etnik çeşitlilik göçmenleri grup ayrımcılığından korumaya yardım edebileceği için önemlidir. Anvers'in aksine Brüksel homojen bir etnik çoğunluğa sahip olmayan daha karışık bir bölgedir. Aslında, Brüksel bölgesindeki yabancı uyruklu sayısı Flamanca konuşanlardan daha yüksektir (Deboosere, Eggerickx, van Hecke, ve Wayens, 2009; Lesthaeghe Deboosere ve Willaert, 2001). Belçika kökenliler Anvers'de toplam nüfusun yaklaşık %73'ünü oluştururken (Buurtmonitor, 2007), Brüksel'de Belçika kökenlilerin oranı (Flamanca ve Fransızca konuşanlar beraber) 2000 yılında %61 civarındadır (Timmerman, Vanderwaeren ve Crul, 2003)¹. İkinci nesil göçmenler için istatistikler sonraki yıllarda Brüksel bölgesinde rapor edilmediği için net bir rakam vermek mümkün değildir. Yine de 2007 yılında, yerli

Frankofon Belçikalıların artık Brüksel sakinlerinin çoğunluğunu oluşturmadığı açıktır. Belki bu nüfus çeşitliliği ve kültürlerin daha fazla karışmış olması ya da öyle görünmesi, Brüksel'in Berlin ve Viyana gibi daha dışlayıcı şehirler ile değil de, Stockholm, Amsterdam ve Paris gibi daha kapsayıcı olan şehirlerle birlikte anılmasının başlıca sebebidir (Crul ve Mollenkopf, 2012).

İki şehrin siyasi ortamı karşılaştırıldığında ise göçmenlerin toplumsal bütünleşmesi konusu Anvers'de daha fazla siyasi kutuplaşmaya neden olmuştur. Flaman bölgesinde toplumsal bütünleşme politikalarının çok-kültürcü olmasına ve daha iyi finanse edilmesine karşın, özellikle Anvers'deki göçmenlerin toplumla bütünleşmesi çatışmalı bir zeminde siyasallaşmıştır. Belçika'nın Flamanca konuşulan en büyük şehri olan Anvers, etnik çoğunluğun göçmen karşıtı duygularından beslenerek siyaset yapan Vlaams Belang partisinin kalesi haline gelmiştir (Swyngedouw ve van Craen, 2001/2). Vlaams Belang Partisinin göçmen karşıtı söylemleri ve basında göçmenlerin olumsuz şekilde temsil edilmesi Anvers'de hem azınlık hem de etnik çoğunluk nezdinde gruplararası ilişkilerin daha çatışmalı bir zeminde siyasallaşmasına yol açmıştır. Buna ek olarak, önceki çalışmalar göçmenleri suçlu ve sosyal problemlerin nedeni gibi sunan haberlerin göçmen gruplara karşı olumsuz davranışlara neden olabileceğini göstermiştir (Lubbers, Scheepers ve Vergeer, 2000; Meeussen ve ark., 2013). Benzer şekilde, parti sloganları, afişleri ve haber medyası yoluyla göçmenler hakkında yayılan mesajlar etnik çoğunluğun göçmenlere karşı tutumunu (Boomgaarden ve Vliegenthart, 2009; Ellinas, 2010) ve göçmenlerin etnik çoğunluğa karşı tutumunu etkilemektedir.

Bu bizi şehir bağlamına ilişkin üçüncü önemli açıklayıcı faktöre getiriyor. Anvers'de Brüksel'e göre yasal olarak daha çok kültürel hak tanınmasına rağmen bölgesel milliyetçilik "biz" fikrini pekiştirmiş göçmen azınlıkları "öteki" haline getirmiştir. Bu olgu, Phalet ve Swyngedouw (2003) tarafından "Flaman dışlayıcılığı" diye adlandırılmaktadır. Anvers'deki etnik çoğunluğun bu olumsuz ve dışlayıcı tutumunun, göçmenlerin etnik çoğunlukla günlük karşılaşmalarında algıladıkları grup ayrımcılığı düzeyini yükseltmesi beklenebilir.

Yukarıda tartışılan her üç ölçüt nezdinde de Anvers göçmenler için daha az tercih edilecek bir şehir bağlamı olarak gözükmektedir. Ancak Brüksel ve Anvers'i yapısal toplumsal bütünleşme tedbirleri açısından karşılaştırdığımızda, bu yerinde bir çıkarım olmayabilir. Nitekim, eğitim düzeyi ve göçmen azınlıkların işgücü katılımı Anvers'de Brüksel'e göre daha umut vericidir (Neels, 1999; Swyngedouw, Phalet, Baysu, Vandezande ve Fle-

¹ TIES projesinin saha çalışmalarının yürütüldüğü 2007 yılında bu oranın daha da yüksek olması muhtemeldir.

ischmann, 2008). Bu bizi makalenin başından itibaren üstünde durduğumuz sosyo-ekonomik bütünleşme sivil bütünleşmeyi garanti etmemektedir düşüncesine geri getirir. Tam da bu nedenle ikinci nesil Türk göçmenlerin Anvers'de Brüksel'e göre daha fazla grup ayrımcılığı algılamasını beklemekteyiz.

Bağlamsal farklılıklara ek olarak, Brüksel ve Anvers'de yaşayan göçmenlerin profillerinde de farklılıklar vardır. Örneğin, Brüksel'de Anvers'e göre daha fazla siyasi mülteci ve öğrenci varken Anvers'e göç büyük ölçüde küçük kasabalardan gelen vasıfsız Türk asıllı göçmenler ile sınırlı kalmıştır. Şehir bağlamının, grup ayrımcılığı algısı üzerindeki net etkisini elde etmek için öncelikle bu tür sosyo-demografik dağılım etkilerini kontrol etmek gerekir. Bu nedenle, bu çalışma analiz öncesinde, iki şehirden alınan örneklemeleri sosyo-demografik değişkenler (örn., eğitim seviyesi, medeni hal, iş durumu) açısından karşılaştırılabilir hale getirmeyi hedefleyen eğilim skoru eşleştirme yöntemini kullanmaktadır.

Şehir Bağlamının Etkisi ve Eğilim Skoru Eşleştirmesinin Gerekliliği

Algılanan grup ayrımcılığı hem bireysel hem de şehir bağlamı düzeyindeki faktörlerin sonucudur. Bu nedenle, toplumsal bütünleşme bağlamının grup ayrımcılığı üzerindeki etkilerini araştıran ampirik bir çalışma, şehir nüfusları arasındaki sosyo-demografik farklılıkların etkisini ayırtmalıdır. Diğer bir deyişle, veri manipülasyonu ile her iki şehirdeki katılımcıların ayrımcılığa maruz kalma ihtimali karşılaştırılabilir hale getirilebilir. Bu amaçla karşı-gerçekçi (counterfactual) çalışmalarda sıkça kullanılan eğilim skoru eşleştirme metodunu kullanacağız (örn., Brannstrom, 2004; Harding, 2003).

Eğilim skoru eşleştirme (Rosenbaum ve Rubin, 1983) şehir etkilerini ortaya çıkarmak ve bireysel faktörleri kontrol etmek için kullanılacak bir tekniktir. Harding (2003) bireyin yetiştiği mahallenin yoksulluk üzerine etkisiyle ilgili yaptığı çalışmada eğilim skurunun regresyon tekniklerine tercih edilebileceğini, çünkü eğilim skorunun daha verimli ve grupları karşılaştırılabilir kılarken çoklu doğrusallık (multicollinearity) probleminden kaçınabilen (parametrik olmayan) bir yöntem olduğunun altını çizmiştir. Eğilim skorları hesaplandıktan sonra şehir etkileri eğilim skoru eşleştirme veya ağırlıklandırması² gibi yöntemlerle modellenilebilir. Farklı algoritmalar kullanarak eğilim skoru eşleştirme özellikle iş gücü piyasası program değerlendirmeleri ve

sağlıkla ilgili çalışmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır (örn., Austin, 2009; Dehejia ve Wahba, 1999).

Toplumsal bütünleşme bağlamının göçmenler üzerindeki etkilerini inceleyen daha önceki ampirik çalışmalar eğilim skoru yöntemlerini kullanmamıştır. Daha basit yöntemler kullanan bu çalışmalarda, örneğin Ersanilli ve Koopmans'ın (2011) yaptığı gibi sosyo-demografik dağılım etkilerini kontrol etmek için hedef nüfus belli bir grupta sınırlanmıştır (örn., 1975'ten önce ve belirli bölgelerden gelen göçmenlerle). Benzer şekilde, Crul ve arkadaşları (2012) Türk asıllı göçmenlerin eğitim sonuçlarının uluslararası karşılaştırmasını yaparken babanın eğitim düzeyindeki varyasyonun yaratabileceği dağılım etkisini kaldırmak için analizlerini babanın eğitim düzeyine göre gruplamıştır. Bu yaklaşımlarla karşılaştırıldığında, eğilim skoru eşleştirmesinin avantajı eş zamanlı olarak yaş, cinsiyet, dindarlık ya da eğitim gibi çok sayıda özelliğin dağılımını ülke veya şehir örnekleri arasında dengeleyebilmesidir.

Hangi Şehirde Kim Daha Fazla Grup Ayrımcılığı Algılıyor?

Bu çalışma grup ayrımcılığı algısındaki şehir farklarının yanı sıra, her iki şehir içinde kimlerin daha fazla ayrımcılık algıladığını da açıklamayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda ilk önce göçmenlerin eğitim seviyesi, iş durumu ve sosyo-demografik karakteristiklerine bakıyoruz. *Bütünleşme paradoksu* (integration paradox) hipotezine göre sosyo-ekonomik açıdan etnik çoğunluğa daha çok uyum sağlamış göçmenler daha fazla ayrımcılık algılamaktadır (Ten Teije ve ark., 2013; Toltsma, Lubbers ve Gijsberts, 2012; van Doorn, Schepers ve Dagevos, 2013). Örneğin Gijsberts ve Vervoort (2007) yüksek eğitilmiş göçmenlerin daha fazla grup ayrımcılığı algıladıklarını göstermiştir. Van Doorn ve arkadaşları (2013) ise eğitim ve algılanan ayrımcılık arasındaki ilişkiyi açıklamak için *maruz kalma teoremi* öne sürmüştür. Bu teoreme göre daha yüksek eğitilmiş göçmenler, gerek yerel medya takibi, gerekse katıldıkları sosyal organizasyonlar ve iş ortamı nedeniyle etnik çoğunlukla daha iç içe oldukları için ayrımcılık konusunda daha hassas olabilmektedir. Van Doorn ve arkadaşları (2013) Hollanda'da yaptıkları çalışmada sosyal topluluklara katılım, Hollandaca medya takibi ve yüksek eğitim seviyesinin *kişisel* ayrımcılık algısını arttırdığını göstermiştir. Daha eğitilmiş ve etnik çoğunlukla daha iyi bütünleşmiş ikinci nesil göçmenlerin yerel medyayı takip etme ihtimalleri daha yüksek olduğundan, aşırı

² Eğilim skoru kullanılarak örneklemdeki her katılımcı için bir ağırlık (katsayı) hesaplanıp, analiz yapılırken ağırlıklandırma işlemi uygulanabilir. Ağırlıkların hesaplanması için yapılan işlem (örn., eğilim skorunun çarpma işlemine göre tersinin alınması, 1/p) eğilim skoru dağılımı referans alınacak nüfusa göre değişebilir (Daha fazla bilgi için, Kurth ve ark., 2006).

sağcı partilerin göçmen karşıtı söylemlerinin hem farkında hem de bu söylemlere karşı daha duyarlı olabilirler. Sonuç olarak, sosyo-ekonomik başarısı yüksek olan ikinci neslin, örneğin yüksek eğitilmiş, iş sahibi veya yerel haberleri takip eden Türk asıllı göçmenlerin algıladıkları grup ayrımcılığının daha yüksek olmasını bekliyoruz (Hipotez 2).

Grup ayrımcılığı algısı çoğu zaman yerel bağlama dair algılarla yakından ilgilidir. Bu konuda özellikle, güvenlik tehdidi algısının (toplumda şiddetin artması korkusu) ve göçmenler ve etnik çoğunluk arasındaki ilişkilerin düşmanca algılanmasının etkilerini araştırdık. İkinci nesil Türk göçmenler ne kadar çok tehdit ve düşmanca ilişkiler algıarlarsa, grup ayrımcılığı algıları da o kadar yüksek olacaktır. Bu düşünceyi destekleyen iki teorik yaklaşım mevcuttur. Bunlardan ilki gruplararası tehdit teorisidir (özet için bkz. Riek, Mania ve Gaertner 2006; Stephan, Ybarra ve Morrison, 2009) ve iki tür tehdit algısının grup ilişkilerinde önyargı ve ayrımcılık gibi olumsuz sonuçlara yol açacağını öne sürmektedir: Gerçekçi tehdit (birinin refahı veya güvenliği tehdit edildiğinde) ve sembolik tehdit (birinin yaşam biçimi veya kimliği tehdit edildiğinde). Bu çerçevede, güvenlik tehdidi gerçekçi tehdit, gruplararası ilişkilerin düşmanca algılanması ise göçmen kimliğine değer verilmediğini simgeleyen bir sembolik tehdit olarak düşünülebilir. İkinci yaklaşım ise gerçekçi grup çatışması teorisidir (Blumer 1958; Bobo ve Hutchings, 1996). Bu teoriye göre kısıtlı kaynaklar için rekabet, ister gerçek ister sadece algıda olsun, önyargı ve ayrımcılığa yol açabilir. Bu da demektir ki, daha fazla tehdit daha fazla ayrımcılığa yol açar. Ancak, bu konudaki çalışmaların çoğu etnik çoğunluğa ve onların tehdit algılarının göçmenlere karşı olan tutumlarını nasıl etkilediğine bakmıştır. Bu çalışma

ise gruplararası ilişkilerin iki yönlü bir süreç olduğuna işaret ederek dikkati göçmenlere yöneltmektedir. İkinci nesil Türk göçmenler ne kadar çok tehdit algıarlarsa ve gruplararası ilişkileri ne derece düşmanca görürlerse, grup ayrımcılığı algılarının o kadar yüksek olmasını bekliyoruz (Hipotez 3).

Yöntem

Katılımcılar

Bu makaledeki analizler için TIES (Avrupa İkinci Nesil Toplumsal Bütünleşmesi Projesi 2007/8) Anvers ve Brüksel verisi kullanılmıştır (Swyngedouw ve ark., 2008). TIES araştırmasından alınan veri, Belçika'da doğmuş ve ebeveynlerinden en az biri Türkiye doğumlu olan, yaşları 18-35 arasında değişen ikinci nesil Türk göçmenlerden oluşmaktadır. Bu çalışma, Brüksel Başkent Bölgesinden 250 ($Ort._{yas} = 25.72, S = 5.20$) ve Anvers'den 358 ($Ort._{yas} = 25.91, S = 4.67$) olmak üzere toplam 608 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Anvers'de, örneklem çerçevesi mevcut olduğundan, basit rastgele örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu şehirde görüşülen ikinci nesil Türk göçmenlerin %50'si kadın, %50'si erkektir, eğitim seviyesi olarak %30'u üniversite mezunudur. Brüksel'de ise yarı kota örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu şehirde görüşülen ikinci nesil Türk göçmenlerin ise %36'sı kadın, %64'ü erkektir ve eğitim olarak %28'i üniversite mezunudur (Tablo 1).

Veri Toplama Araçları

Grup Ayrımcılığı Algısı. Farklı ortamlarda algılanan grup ayrımcılığı yedi madde ile ölçülmüştür: "Her durum için bana Türk asıllı insanların kökenleri nedeniyle ne kadar düşmanlığa veya haksız muameleye uğ-

Tablo 1. Yordayıcı Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma ve Dağılımları

	Anvers			Brüksel		
	<i>n</i> (%)	<i>Ort.</i>	<i>S</i>	<i>n</i> (%)	<i>Ort.</i>	<i>S</i>
Kadın	180 (50.3)			89 (35.6)		
Eğitim - İlkokul veya daha düşük	249 (69.6)			177 (71.4)		
Eğitim - Üniversite mezunu	109 (30.5)			71 (28.6)		
Öğrenci	74 (20.7)			61 (24.4)		
İşsiz	58 (16.2)			58 (23.3)		
Diğer aktif olmayan (örn., ev hanımı, engelli)	33 (9.2)			12 (4.8)		
Yaş		25.91	4.67		25.72	5.20
Yerel haber takibi		3.75	1.12		2.86	1.21
Güvenlik tehdidi		3.60	1.07		3.67	1.02
Düşmanca ilişkiler		2.73	.88		2.55	.88

radığını söyleyebilir misiniz? a. okulda, b. iş yerinde, c. iş ararken, d. toplu taşıma veya sokakta, e. kafeler, gece kulüpleri, ya da restoranlarda, f. mahallede, g. polisle temaslarda”. Cevaplar beşli sıklık ölçeğinde verilmiştir (1 = asla, 2 = nadiren, 3 = bazen, 4 = düzenli olarak, 5 = sık sık). Yedi alandaki grup ayrımcılığı, iki ayrı örtük değişken oluşturularak kullanılmıştır: *Sosyo-ekonomik* alandaki grup ayrımcılığı okulda, iş yerinde veya iş ararken deneyim edilen grup ayrımcılığını, *sivil* alandaki grup ayrımcılığı ise sokakta, mahallede ve dışarı çıkarken, veya otoriteleri temsil eden bireylerle temaslarda haksız muamele gibi deneyimleri temsil etmektedir (Swynge-douw ve ark., 2008).

Eşleştirme Değişkenleri. Eşleştirme değişkenleri seçilirken bir şehirde yaşayan göçmenleri diğerinden ayıran ve aynı zamanda algılanan grup ayrımcılığına etkisi olabilecek kişisel özellikler esas alınmıştır (eşleştirme değişkenlerinin seçimi için bkz. Caliendo ve Kopeinig, 2008). Bu değişkenlerin hemen hemen hepsi 1-0 şeklinde kodlanmış değişkenlerdir. Nihai eşleştirmede kullanılan değişkenler şunlardır: cinsiyet (1 = kadın, 0 = erkek), medeni durum (1 = Evli, 0 = diğer), din (1 = İslam, 0 = diğer), Kuran kursuna katılım (1 = Kuran kursuna birkez veya daha fazla katıldı, 0 = hiç katılmadı) ve babanın eğitim seviyesi (1 = ilkokul veya daha düşük, 0 = daha yüksek). Bu değişkenler iki şehir arasında istatistiksel olarak farklı dağılıma sahip olduğu için seçilmiştir.

Sosyo-Demografik Değişkenler. *İş statüsü* dört kategori olarak ölçülmüş ve bu kategorilerden üçü ikili değişken olarak analize dahil edilmiştir: İşsiz, öğrenci, diğer, iş sahibi (referans kategorisi). *Cinsiyet* değişkeni ise 1 = kadın, 0 = erkek olarak kodlanmıştır. *Eğitim durumu* üç kategoriyle ölçülmüştür (1 = ilkokul veya daha düşük, 2 = orta okul veya lise mezunu, 3 = üniversite veya yüksek lisans mezunu). Katılımcıların çoğu orta okul veya lise mezunu olduğundan ikinci kategori referans kategorisi olarak kullanılmıştır. Son olarak, *yerel haber takibi* değişkeni için 5’li sıklık ölçeği uygulanmıştır. “Radyo, televizyon, internet veya gazetelerde aşağıdaki konuları ne kadar takip ediyorsunuz? Anvers/Brüksel’deki yerel siyaset.” Cevap kategorileri olarak 1=

asla, 2 = nadiren, 3 = bazen, 4 = düzenli olarak, 5= sık sık kullanılmıştır.

Güvenlik Tehdit Algısı. Bir madde ile ölçülmüştür: “Korkarım yakın gelecekte toplumumuzda şiddet ve barbarlık artacak.” (Cevap kategorileri: 1 = kesinlikle katılmıyorum, 2 = katılmıyorum, 3 = ne katılıyor, ne katılmıyorum, 4 = katılıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum).

Gruplararası İlişkilerin Düşmanca Algılanması. Katılımcılara genel olarak Belçika kökenli insanlarla Türk kökenli insanlar arasındaki ilişkileri ne derece arkadaşça olarak tanımladıkları sorulmuştur. Cevaplar 5’li ölçekte verilmiştir: 1 = oldukça arkadaşça, 2 = arkadaşça, 3 = ne arkadaşça, ne de arkadaşça değil, 4 = pek arkadaşça değil, 5 = hiç arkadaşça değil.

Bulgular

İkinci Nesil Türk Asıllı Göçmen Gençlerinin Profilleri: Anvers ve Brüksel (18-35 Yaş Arası)

Anvers ve Brüksel’deki Türk asıllı göçmenler arasındaki kişisel farklılıklar, Tablo 2’de gösterilmektedir. Bu tabloya göre Anvers’de Brüksel’dekine göre daha fazla kadın, evli ve dindar ikinci nesil Türk asıllı göçmen (Anvers’de %74, Brüksel’de %30 Kuran kursuna katılmış) yaşamaktadır. Diğer yandan Brüksel’de yaşayan ikinci nesil daha çeşitli bir gruptur. Ortalama olarak, Anvers’e göre ailelerin sosyo-ekonomik statüsü (babanın eğitim düzeyi) daha yüksektir. Buna ek olarak dinini İslam olarak belirtenlerin ve Kuran kursuna katılmışların oranının Brüksel’de daha az olduğunu görmekteyiz.

Tablo 2’de de görüldüğü üzere, Anvers ve Brüksel göçmen toplulukları arasında grup ayrımcılığı üzerinde etkisi olabilecek bir dizi sosyo-demografik farklılık bulunmaktadır. Örneğin, bazı çalışmalar (Fleischmann, Phalet ve Klein, 2011) dindarlığın algılanan kişisel ayrımcılıkla önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde, toplumsal bütünleşme paradoksu teoremi yüksek eğitim seviyesi ile göçmenlerin algıladığı ayrımcılık arasında pozitif ilişki olduğuna işaret etmiştir (Dixon ve ark., 2010; van Doorn ve ark., 2013). Dolayısıyla, net bağlamsal etkileri ortaya çıkarmak için

Tablo 2. Brüksel ve Anvers’de İkinci Nesil Türk Göçmen Dağılımı: Eşleştirme Değişkenlerindeki Anlamlı Farklar (%)

Eşleştirme değişkenleri	Anvers	Brüksel	Standard % fark	χ^2 (p-value)	n
Kadın	50	36	29.9	12.858 (< .001)	608
Evli	55	39	32.5	15.043 (< .001)	605
Kuran kursu	74	30	99.1	117.760 (< .001)	607
Babasının eğitimi (en düşük)	44	31	27.2	10.597 (< .001)	608
Şimdiki dini İslam	91	71	51.7	39.942 (< .001)	607

ilk önce iki şehrin göçmen örneklemelerini sosyo-demografik olarak dengelemek ve yeterince benzerlik var mı değerlendirmek gereklidir. Dolayısıyla bu çalışmada eğilim skoru eşleştirmesi uygulanırken, iki şehir arasında eşleştirelemeyen Brüksel'den dört katılımcı çalışma dışı bırakılmıştır.

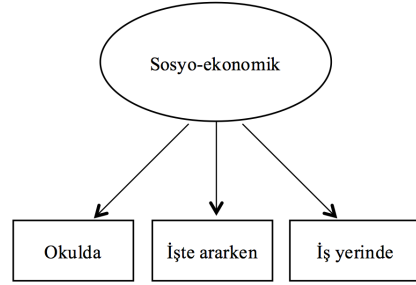
Anvers ve Brüksel arasında önemli derecede farklılık gösteren tüm sosyo-demografik değişkenler eşleşmede kullanılmıştır. Anvers'deki TIES örnekleminin temsiliyeti demografik açıdan daha iyi olduğu için referans olarak Anvers örneklemini dağılımları esas alınmıştır ve Brüksel örneklemini ağırlıklandırılarak Anvers örnekleminle eşleştirilmiştir. Anversli katılımcılara ağırlık olarak 1 verilirken Brüksel'deki katılımcılara Anvers'deki örneklemini temsil edecek dağılıma ulaşabilmek için, eğilim skoru kullanılarak, ağırlıklandırma katsayıları atanmıştır. Ağırlıklandırma katsayılarının hesaplanması ve diğer işlemler için Stata kullanıcı komutlarından Psmatch2 kullanılmıştır. Önce lojistik regresyon modeliyle eğilim skorları hesaplanıp sonrasında Kernel-tabanlı eşleştirme yöntemiyle (Heckman, Ichimura ve Todd, 1998) katılımcılar eşleştirilmiştir.

Takip eden bölümde bulgular, grup ayrımcılığında eşleştirme sonrası şehirlerarası farklar olup olmadığı ve söz konusu şehirlerde kimlerin daha çok grup ayrımcılığı algıladığı sorularına ilişkin olarak iki kısımda tartışılmaktadır.

Şehirler Arasında Algılanan Grup Ayrımcılığı Düzeyinde Farklar Var mıdır? Eşleştirme Öncesi ve Sonrası

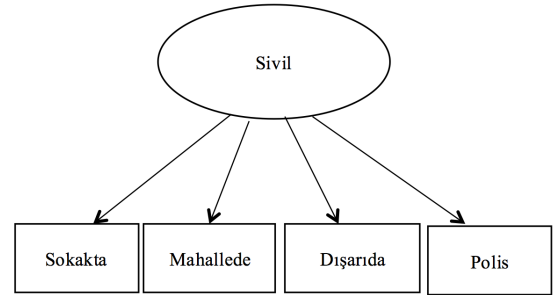
İlk önce, olası ölçüm hatalarını en aza indirmek için önce iki örtük değişkenin elde edildiği doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. İlk örtük değişken *sosyo-ekonomik* alandaki grup ayrımcılığı, okulda, iş yerinde veya iş ararken yaşanan grup ayrımcılığını temsil etmektedir (Şekil 1a). İkinci örtük değişken, *sivil* alanda grup ayrımcılığı ise etnik çoğunluk ve göçmen azınlık arasındaki gündelik temaslarda oluşabilecek olumsuz algıları (sokakta, mahallede ve dışarı çıkarken) veya otoriteleri temsil eden bireylerle temaslarda algılanan ayrımcılık deneyimlerini temsil etmektedir (Şekil 1b). Takip eden analizler Mplus programıyla, sıralı (ordinal) değişkenler kullanıldığı için, ağırlıklandırılmış en küçük kareler (weighted least squares) yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Muthén, 1984).

Çok gruplu doğrulayıcı faktör analizinde eşleştirilmiş veri kullanılarak ilk önce örtük değişken ortalamaları karşılaştırılmıştır. Eşleştirme öncesi ortalama grup ayrımcılığı hem *sosyo-ekonomik* (standardize edilmemiş $Ort_{fark} = 0.151, p = .03$) hem de *sivil* ($Ort_{fark} = 0.395, p < .001$) alanda Anvers'de daha yüksekken, eşleştirme sonrasında sadece sivil alandaki fark istatistiksel önemini korumuştur ($Ort_{fark} = 0.413, p < .001$). Diğer bir deyişle Anvers'deki ikinci nesil Türk göçmenler Brüksel'deki

Şekil 1a. Sosyo-Ekonomik Alanda Grup Ayrımcılığı Modeli

Not. Eşleştirme öncesi sosyo-ekonomik alandaki grup ayrımcılığı modeli uyum indeksleri: $\chi^2 = 13.687, p = 0.188, RMSEA = 0.035, CFI = 0.998$

Şekil 1b. Sivil / Kamusal Alanda Grup Ayrımcılığı Modeli

Not. Eşleştirme öncesi sivil alandaki grup ayrımcılığı modeli uyum indeksleri: $\chi^2 = 14.235, p = 0.2859, RMSEA = 0.025, CFI = 0.99$

benzer profile sahip ikinci nesil Türk göçmenlerle karşılaştırıldığında daha fazla grup ayrımcılığı algılamaktadırlar (Hipotez 1). Bu bulgular şehir bağlamı etkilerini çalışırken sosyo-ekonomik dağılımın etkisinin kontrolünün ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Hangi Şehirde Kim Daha Fazla Grup Ayrımcılığı Algılıyor?

İkinci adımda, grup ayrımcılığının hangi sosyo-demografik ve yerel bağlam algılarıyla beraber değiştiğini araştırmak için Çok Gruplu Doğrulayıcı Faktör Analizi modeline yordayıcı değişkenler eklenmiştir. Bu modelin sonuçları Tablo 3'te verilmektedir. Sosyo-demografik özellikler arasındaki "yerel haber takibi" hem etnik çoğunluğun hem de göçmen azınlıkların davranışlarını etkileyen önemli faktörlerdendir. Tahmin ettiğimiz gibi

Tablo 3. Anvers ve Brüksel'deki İkinci Nesil Türk Asıllı Göçmenlerin Sosyo-Ekonomik ve Sivil Alanda Algıladıkları Grup Ayrımcılığını Etkileyen Faktörler (Eşleştirme Sonrası Standardize Edilmiş Katsayılar)

		Anvers		Brüksel	
		Sosyo-Ekonomik	Sivil	Sosyo-Ekonomik	Sivil
Sosyo-demografik	İlkokul veya daha düşük			.226**	
	Üniversite mezunu	.142*	.133*		
	Öğrenci				-.284**
	İşsiz			-.181*	-.247*
	Diğer aktif olmayan (örn., ev hanımı, engelli)	-.131*			
	Yerel haber takibi	.166**	.199**		
Algılanan yerel ve gruplar arası ortam	Güvenlik tehdidi				.297**
	Düşmanca ilişkiler	.214**	.226**	.197*	
Örtük değişkenlerin ortalama farkı	Bağımsız değişkenler eklenden önce	<i>referans şehir</i>	<i>referans şehir</i>	-.196	-.356**
	Bağımsız değişkenler eklendikten sonra	<i>referans şehir</i>	<i>referans şehir</i>	.414	-.551

* $p < .05$, ** $p < .01$

Not. Sosyo-ekonomik alandaki grup ayrımcılığı modeli uyum indeksleri: $\chi^2 = 51.962$, $p = 0.2529$, RMSEA = 0.021, CFI = 0.995. Sivil alandaki grup ayrımcılığı modeli uyum indeksleri: $\chi^2 = 80.108$, $p = 0.0842$, RMSEA = 0.030, CFI = 0.985

yapısal eşitlik modellerimiz ana toplumla daha bütünleşmiş ve yerel haberleri takip eden ikinci nesil Türklerin daha fazla grup ayrımcılığı algıladığını göstermiştir. Yerel haberleri takip etmenin algılanan grup ayrımcılığı üzerindeki etkisi, göçmenler hakkındaki siyasi parti söylemlerinin ve basındaki göçmen imajının oldukça olumsuz olduğu Anvers şehrine özgüdür. Yerel medya takibi eğitim seviyesiyle eş zamanlı olarak modele eklenmiş olmasına rağmen etkisi kaybolmamıştır. Üstelik yine Anvers'de, üniversite mezunlarının, ortaokul veya lise mezunlarına göre, hem sosyo-ekonomik hem de sivil alanda, daha fazla grup ayrımcılığı algıladığı görülmektedir. Daha eğitilmiş ve yerel siyasetle ilgili, sosyo-ekonomik açıdan daha iyi bütünleşmiş ikinci nesil, Anvers'te daha fazla grup ayrımcılığı rapor ederken ekonomik olarak aktif olmayanlar (örn., ev hanımı, engelli) daha az grup ayrımcılığı algılamaktadır. Bunun yanında, iş sahibi olmak diğer değişkenler kontrol edildiğinde bile Türk asıllı ikinci nesli grup ayrımcılığı hissine karşı korumamaktadır. Bu analizlere göre Anvers'deki bulgular toplumsal bütünleşme paradoksunu desteklemektedir; sosyo-ekonomik açıdan daha bütünleşmiş ikinci nesil daha çok grup ayrımcılığı algılamaktadır (Hipotez 2).

Brüksel'de sosyo-demografik değişkenlerin grup ayrımcılığına etkisine baktığımızda ise bütünleşme paradoksuna paralel olarak iş sahibi olan göçmen gençlerin, iş sahibi olmayanlara göre daha az grup ayrımcılığı algıladıkları görülmektedir. Bu bulgu toplumsal bütünleşme

paradoksunu (örn., Ten Teije ve ark., 2013; van Doorn ve ark., 2013) destekler niteliktedir. İş sahibi olan ikinci neslin etnik çoğunlukla etkileşimi daha fazla olabilir (mahalle, işyeri ve iş dışı aktivitelerde) ve bu da ayrımcılığa uğrama ihtimalini yükseltebilir. Ek olarak, ayrımcılık konusunda çalışan bazı kurumların raporları (örn., The European Network Against Racism, <http://www.enar-eu.org/>) ve bu konudaki anket çalışmaları (EU-MIDIS European Union Minorities and Discrimination Survey) iş hayatındaki grup ayrımcılığının diğer alanlara göre daha hissedilir olduğunu göstermektedir. Öte yandan, halen öğrenci olan Türk asıllı göçmen çocukları iş sahibi olanlara kıyasla daha az grup ayrımcılığı algılamaktadır. Brüksel'de şehirde ayrımcılık algısını etkileyen diğer bir önemli sosyo-demografik etken de ilkököl veya daha düşük eğitim seviyesine sahip olmaktır. Bu grup, ortaokul veya lise mezunlarına kıyasla, daha fazla grup ayrımcılığı algılamaktadır. Bunun nedeni Brüksel'deki iş piyasasının vasıflı işçilere yönelik daha fazla fırsat içermesi, düşük vasıflı işçilerin iş ortamı veya okul ortamı olabilir.

Buna ek olarak, Hipotez 3'te ikinci nesil Türk göçmenler güvenlik tehdidi ne kadar yüksek ve gruplararası ilişkileri ne kadar düşmanca algıladıkları, grup ayrımcılığı algılarının o kadar yüksek olmasını beklediğimizi belirtmiştik. Bulgular bu hipotezi doğrular niteliktedir. Hem Anvers hem Brüksel'de grup ilişkilerini daha düşmanca değerlendiren Türk asıllı göçmenler daha çok

grup ayrımcılığı algılamaktadır³. Bu etki beklendiği gibi Anvers’de daha güçlüdür ve hem sosyo-ekonomik hem de sivil alanda mevcuttur. Tehdit algısının grup ayrımcılığı üzerindeki etkisine gelince, toplumdaki şiddetin artacağı korkusunun Brüksel’deki grup ayrımcılığı algısını etkileyen en güçlü faktör olduğu görülmektedir. Gelecekte toplumdaki güvenliğin azalacağına inanan ikinci nesil Türk asıllı göçmenler daha fazla grup ayrımcılığı algılamaktadır.

Tartışma

Bugüne kadar birçok çalışma göçmenlerin yerleştikleri şehir bağlamının toplumsal bütünleşme seviyesi ve şekli üzerine etkisini araştırmış; ve ayrımcılık deneyimlerinin olumsuz toplumsal bütünleşme bağlamının bir göstergesi olduğunu vurgulamıştır (Bean ve ark., 2012; Crul ve Schneider, 2010; Phalet ve Swyngedouw, 2003). Değişik bağlamlarda (örn., şehir, ülke) yaşayan göçmenler birbirlerinden ölçülebilir veya ölçülemez birçok sosyo-demografik özellik açısından farklıdır. Ancak daha önceki uluslararası yada şehirlerarası karşılaştırmalı çalışmalar, sosyo-demografik dağılım etkilerini ya görmezden gelmiş ya da buna karşı sınırlı önlemler almıştır. Bu makalenin önemli bir katkısı, diğer toplumsal bütünleşme bağlamı çalışmalarından farklı olarak, dağılım etkilerini eğilim skoru eşleştirmesi yaparak kontrol etmesidir. Bu çalışmanın bulguları eğilim skoru eşleştirmesi düzeltmesinin sonuçlar üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu demektir ki gelecekteki çalışmaların dağılım etkilerini etkin bir şekilde kontrol etmesi, varılan sonuçların geçerliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Ancak her çalışmada olduğu gibi, bu çalışmanın da kısıtlamaları vardır. Şehirlerarasında öngörülen bağlamsal farklar, grup ayrımcılığındaki şehirlerarası farkları anlamada analitik bir araç olarak kullanılmış ancak analize katılamamıştır. Bu bağlamsal farkların doğası veya etkilerinin büyüklüğü ancak bu tür değişkenler analize katılırsa ölçülebilir. Kullandığımız veri seti bu tarz bir analize olanak sağlamamaktadır. Buna ek olarak, her ne kadar eğilim skoru eşleştirmesi dağılım etkilerini kontrol etmeye yardımcı olsa da, göçmenler arasında veri setinde yer almayan diğer farkları kontrol etmesi mümkün değildir. Bu problem eğilim skoru eşleştirmesinin temel varsayımlarıyla ilgilidir (Rosenbaum ve Rubin, 1983). Buna ek olarak katılımcı sayısının çok yüksek olmaması ayrıntılı (daha fazla eşleştirme değişkeni kullanarak) eşleştirme yapılmasını engellemiştir. Sonuç olarak, şehirlerdeki göçmen dağılımı bizim kontrol edemediğimiz

diğer kişisel özellikler açısından da farklı olabilir. Fakat bu çalışmada kullanılan değişkenlerin şehirlerarasındaki farklılıkların büyük çoğunluğunu kapsadığını ve bu durum bulgularımızı zayıflatmadığını düşünmekteyiz.

Sosyolojik açıdan bakıldığında ise, eşleştirme sonrasında Anvers’de yaşayan ikinci nesil Türk göçmenlerin *sivil alanda* daha çok ayrımcılık algıladıkları ortaya çıkmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu çalışma genel olarak ikinci nesil Türk asıllı göçmen azınlığın sokakta, mahallede, gece dışarı çıkarken (kafe ve barlara) veya polisle temaslarda Brüksel’e kıyasla Anvers’de daha fazla grup ayrımcılığı algıladığını göstermiştir. Bu da beklediğimiz gibi etnik çoğunluk veya otoritelerle yaşanan gündelik karşılaşmalarda algılanan ayrımcılığın Anvers’de daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Anvers’de müslüman göçmenler ve etnik çoğunluk arasındaki mesafenin özellikle daha açık olduğuna, ve iki grup arasındaki komşuluk ilişkilerinin veya kişisel ilişkilerin zayıflığına dikkat çeken önceki çalışmalarla aynı doğrultudadır (Lüken-Klaßen ve ark., 2010; Vancluysen, van Craen ve Ackaert, 2009). Anvers’deki Türklerin özellikle *sivil* alanda Brüksel’dekilerden daha fazla grup ayrımcılığı algılaması, Brüksel’deki Türk topluluğunun daha organize ve güçlü bir sosyal yardımlaşma ağına sahip olmasından (Phalet ve Swyngedouw, 2003) ve iskandaki ayrışmanın onları ayrımcılığa karşı korumasından da kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışma, ayrıca, yüksek sosyo-ekonomik bütünleşmenin algılanan grup ayrımcılığını azaltmadığını tersine iş sahibi eğitilmiş ve yaşadıkları yerin haberlerini takip eden ikinci nesil Türk asıllı göçmen azınlığın daha fazla grup ayrımcılığı algıladığını göstermiştir. Bu bulgular Belçikada’daki ikinci nesil Türkler için toplumsal bütünleşme paradoksunu destekler niteliktedir. Türk göçmenlerin sosyo-ekonomik alanın ötesinde sivil alanda da etnik çoğunlukla bütünleşebilmesi için bu paradoksun incelenmesi ve bulguların bütünleşme politikaları oluşturulurken değerlendirilmesi gerekir. Bu amaçla gelecekteki çalışmalar toplumsal bütünleşme paradoksunu ve algılanan ayrımcılığın kaynakları üzerine daha ayrıntılı çalışmalar yapabilirler. Fakat bu çalışmalarda sosyal bütünleşme ölçülerinin nasıl tanımlandığına dikkat edilmesi gerekir. Kullanılan ölçülere göre bulgular farklılık gösterebilir. Örneğin, Vancluysen ve Van Craen (2010) yine Belçika’daki Türkleri ve Faslıları konu alan çalışmalarında bütünleşme ölçütü olarak mesleki statü ve finansal durumu kullanmışlar ve bütünleşme paradoksunu destekleyen net bulgulara ulaşmamışlardır. Bütünleşme paradoksunu araştıran çalışmalardaki bulguların farklılık göstermesi, grup ayrımcılığı algısının, bütünleşmenin

² Grup ilişkilerinin değerlendirmesi ve grup ayrımcılığı arasındaki ilişki iki yönlü olabilir, bu ilişkinin nedensel olduğu iddia edilmemektedir.

farklı boyutlarıyla, yerel bağlarla ve söz konusu etnik grubun özellikleriyle doğrudan ilişkili karmaşık bir yapıya sahip olduğuna dikkat çekmektedir.

Ayrıca bu çalışma, ikinci nesil Türk göçmenlerin tehdit ve gruplararası ilişkileri düşmanca algılamalarının, grup ayrımcılığı hissetmeleri ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Türk göçmenlerin algıladığı güvenlik tehdidi ve gruplararası ilişkileri düşmanca görmesi gelecekteki (özellikle sivil alandaki) toplumsal bütünleşme fırsatlarını doğrudan veya algılanan ayrımcılık yoluyla azaltabilir.

Bu çalışmanın bulguları homojen bir etnik çoğunluğun bulunmadığı, etnik kimliğin ötesinde millet-üstü veya yerel kimliklerin teşvik edilebildiği ve siyasi söylemin daha olumlu olduğu şehir bağlamlarında ayrımcılık algılanma riskinin daha az olduğu fikrini desteklemektedir. Öte yandan göçmen sorununun olumsuz bir siyasi söylemle siyasileştirildiği, bölgesel etnik milliyetçiliğin yüksek olduğu ve homojen bir etnik çoğunluğun bulunduğu şehirler tam bir toplumsal bütünleşmeye elverişsiz bir ortam sunmaktadır.

Kaynaklar

- Abouguendia, M. ve Noels, K. A. (2001). General and acculturation-related daily hassles and psychological adjustment in first-and second-generation South Asian immigrants to Canada. *International Journal of Psychology*, 36(3), 163-173.
- Alanya, A., Phalet K., Swyngedouw M. ve Vandezande V. (2013). *Close encounters: Minority and majority perceptions of discrimination and intergroup relations in Antwerp-Belgium*. Working paper, ISPO-KU Leuven.
- Algan, Y., Bisin, A., Manning, A. ve Verdier, T. (Ed). (2012). *Cultural integration of immigrants in Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- Algan, Y., Dustmann, C., Glitz, A. ve Manning, A. (2010). The economic situation of first and second-generation immigrants in France, Germany and the United Kingdom. *The Economic Journal*, 120(542), F4-F30.
- Austin, P. C. (2009). Some methods of propensity-score matching had superior performance to others: Results of an empirical investigation and Monte Carlo simulations. *Biometrical Journal*, 51(1), 171-184.
- Bean, F. D. ve Stevens, G. (2003). *America's newcomers and the dynamics of diversity. A volume in the American Sociological Association's rose series in sociology*. New York: Russell Sage Foundation.
- Bean, F. D., Brown, S. K., Bachmeier, J. D., Fokkema, T. ve Lessard-Phillips, L. (2012). The dimensions and degree of second-generation incorporation in US and European cities: A comparative study of inclusion and exclusion. *International Journal of Comparative Sociology*, 53, 181-209.
- Blumer, H. (1958). Race prejudice as a sense of group position. *Pacific Sociological Review*, 1, 3-7.
- Bobo, L. ve Hutchings, V. L. (1996). Perceptions of racial group competition: Extending Blumer's theory of group position to a multiracial social context. *American Sociological Review*, 61, 951-972.
- Boomgaarden, H. G. ve Vliegthart, R. (2009). How news content influences anti-immigration attitudes: Germany, 1993-2005. *European Journal of Political Research*, 48(4), 516-542.
- Branscombe, N. R., Schmitt M. T. ve Harvey, R. D. (1999). Perceiving pervasive discrimination among African Americans: Implications for group identification and well-being. *Journal Personality and Social Psychology*, 77, 135-149.
- Brannstrom, L. (2004). Poor places, poor prospects? Counterfactual models of neighbourhood effects on social exclusion in Stockholm, Sweden. *Urban Studies*, 41(13), 2515-2537.
- Brettell C. (2003). Bringing the city back in: Cities as contexts for incorporation. N. Foner, (Ed.), *American arrivals: Anthropology engages the new immigration* içinde (163-196). Santa Fe, NM: School of American Research Press.
- Buurtmonitor (2007). *Percentage Alloctonen (op basis van vroegere nationaliteit)*. <http://www.antwerpen.buurtmonitor.be/> adresinden alındı.
- Caliendo, M. ve S. Kopeinig. (2008). Some practical guidance for the implementation of propensity score matching. *Journal of Economic Surveys*, 22(1), 31-72.
- Crul, M. ve Mollenkopf, J. (Ed.) (2012). *The changing face of world cities: The second generation in Western Europe and the United States*. New York: Russell Sage Foundation.
- Crul, M., Schnell, P., Herzog-Punzenberger, B., Wilmes, M., Slootman, M ve Gomes, R. A. (2012). School careers of second generation youth in Europe: Which education systems provide the best chances for success. M. Crul, J. Schneider ve F. Leile, (Ed.), *The European second generation compared* içinde (101-164). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Crul, M. ve Schneider, J. (2010). Comparative context integration theory. Participation and belong in Europe's large cities. *Journal of Ethnic and Racial Studies*, 34(4), 1249-1268.
- Deboosere, P., Eggerickx, T., van Hecke, E. ve Wayens, B. (2009). The population of Brussels: A demographic overview. *Brussels Studies*, 3, 1-19.
- Dehejia, R. H. ve Wahba, S. (1999). Causal effects in nonexperimental studies: Reevaluating the evaluation of training programs. *Journal of the American Statistical Association*, 94(448), 1053-1062.
- De Morgen (2013). In A heerst een epidemie van racisme, *De Morgen*. 18 Nisan 2013 tarihinde <http://www.demorgen.be/dm/nl/2461/Opinie/article/detail/1616915/2013/04/18/In-A-heerst-een-epidemie-van-racisme.dhtml> adresinden alınmıştır.
- Dixon, J., Durrheim, K., Tredoux, C., Tropp, L., Clack, B. ve Eaton, L. (2010). A paradox of integration? Interracial contact, prejudice reduction, and perceptions of racial discrimination. *Journal of Social Issues*, 66(2), 401-416.
- Ellinas, A. A. (2010). *The media and the far right in Western Europe: Playing the nationalist card*. New York: Cambridge University Press.
- Ellis, M. ve Almgren, G. (2009). Local contexts of immigrant and second-generation integration in the United States. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 35(7), 1059-1076.
- Ersanilli, E. ve Koopmans, R. (2011). Do immigrant integration policies matter? A three-country comparison among Turkish immigrants. *West European Politics*, 34(2), 208-234.

- Favell, A. (2001). Integration policy and integration research in Europe: A review and critique. T. A. Aleinikoff ve D. Klusmeyer, (Ed.), *Citizenship today: Global perspectives and practices* içinde. Washington DC: Brookings Institute.
- Fleischmann, F., Phalet, K. ve Klein, O. (2011). Religious identification and politicization in the face of discrimination: Support for political Islam and political action among the Turkish and Moroccan second generation in Europe. *British Journal of Social Psychology*, 50(4), 628-648.
- Gijssberts, M. ve Vervoort, M. (2007). Wederzijdse beeldvorming. J. Dagevos ve M. Gijssberts, (Ed.), *Jaarrapport integratie 2007* içinde (282-310). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Hall, S. P. ve Carter, R. T. (2006). The relationship between racial identity, ethnic identity, and perceptions of racial discrimination in an Afro-Caribbean descent sample. *Journal of Black Psychology*, 32(2), 155-175.
- Harding, D. J. (2003). Counterfactual models of neighborhood effects: The effect of neighborhood poverty on dropping out and teenage pregnancy. *American Journal of Sociology*, 109(3), 676-719.
- Heath, A. F. ve Cheung, S. Y. (2007). *Unequal chances: Ethnic minorities in Western labour markets (Cilt 137)*. Oxford: Oxford University Press.
- Heath, A. F., Rethon, C. ve Kilpi, E. (2008). The second generation in Western Europe: Education, unemployment, and occupational attainment. *Annual Review of Sociology*, 34, 211-235.
- Heckman, J. J., Ichimura, H. ve Todd, P. (1998). Matching as an econometric evaluation estimator. *The Review of Economic Studies*, 65(2), 261-294.
- Hochschild, J. ve Mollenkopf, J. H. (Ed.). (2009). *Bringing outsiders in: Transatlantic perspectives on immigrant political incorporation*. New York: Cornell University Press.
- Jasinskaja-Lahti, I., Liebkind, K. ve Solheim, E. (2009). To identify or not to identify? National disidentification as an alternative reaction to perceived ethnic discrimination. *Applied Psychology*, 58(1), 105-128.
- Kinder, D. R. (1996). *Divided by color: Racial politics and democratic ideals*. Chicago: University of Chicago Press.
- Kurth, T., Walker, A. M., Glynn, R. J., Chan, K. A., Gaziano, J. M., Berger, K. ve Robins, J. M. (2006). Results of multivariable logistic regression, propensity matching, propensity adjustment, and propensity-based weighting under conditions of nonuniform effect. *American Journal of Epidemiology*, 163(3), 262-270.
- Lesthaeghe R., Deboosere P. ve Willaert D. (2001). The Brussels Capital Region: Demographic and social futures. *Interuniversity papers in demography Urban Futures Conference*, 10-12 Mayıs, Stockholm.
- Lubbers, M., P. Scheepers ve Vergeer, M. (2000). Exposure to newspapers and attitudes toward ethnic minorities: A longitudinal analysis. *Howard Journal of Communication* 11(2), 127-143.
- Lüken-Klaßen, D., Zincone, G., van Heelsum, A., Penninx, R., Fassmann, H., Görgl, P., Kohlbacher, J. ve ark. (2010). Intercultural policies in European cities. *The European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound)*. http://www.coe.int/t/democracy/migration/Source/migration/congress_public_1.pdf adresinden alınmıştır.
- Meeussen, L., Phalet, K., Meeus, J., Van Acker, K., Montreuil, A. ve Bourhis, R. (2013). "They are all the same": Low perceived typicality and outgroup disapproval as buffers of intergroup threat in mass media. *International Journal of Intercultural Relations*, 37(2), 146-158.
- Muthén, B. (1984). A general structural equation model with dichotomous, ordered categorical, and continuous latent variable indicators. *Psychometrika*, 49, 115-132.
- Neels, K. (1999). *Education and the transition to employment: The experience of young Turkish and Moroccan adults in Belgium*. IPD-working paper, Interface Demography, Vrije Universiteit Brussel.
- Phalet, K. (2007). Down and out: The children of immigrant workers in the Belgian labor market. A. Heath ve S.-Y. Cheung, (Ed.), *Unequal chances* içinde (143-180). Oxford: Oxford University Press.
- Phalet, K. ve Swyngedouw, M. (1999). Integratie ter discussi. M. Swyngedouw, K. Phalet ve C. Deschouwer, (Ed.). *Minderheden in Brussel* içinde. Brussels: VUB Press.
- Phalet, K. ve Swyngedouw, M. (2003). Measuring immigrant integration: *The case of Belgium*. *Studi Emigrazione*, 40(152), 773-803.
- Phalet, K., Deboosere, P. ve Bastiaenssen, V. (2007). Old and new inequalities in educational attainment Ethnic minorities in the Belgian Census 1991-2001. *Ethnicities*, 7(3), 390-415.
- Phinney, J. S. ve Devich-Navarro, M. (1997). Variations in bicultural identification among African American and Mexican American adolescents. *Journal of Research on Adolescence*, 7(1), 3-32.
- Portes, A. ve Rumbaut R. G. (2001). *Legacies. The story of the immigrant second generation*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Reitz, J. G. (1998). *Warmth of the welcome: The social causes of economic success for immigrants in different nations and cities*. Boulder, CO: Westview Press.
- Reitz, J. G. ve Banerjee, R. (2007). *Racial inequality, social cohesion and policy issues in Canada*. Canada: Institute for Research on Public Policy.
- Reniers, G. (1999). On the history and selectivity of Turkish and Moroccan migration to Belgium. *International Migration*, 37(4), 679-713.
- Riek, B. M., Mania, E. W. ve Gaertner, S. L. (2006). Intergroup threat and outgroup attitudes: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 336-353.
- Rosenbaum, P. R. ve Rubin, D. B. (1983). The central role of the propensity score in observational studies for causal effects. *Biometrika*, 70(1), 41-55.
- Safi, M. (2010). Immigrants' life satisfaction in Europe: Between assimilation and discrimination. *European Sociological Review*, 26(2), 159-176.
- Skrobanek, J. (2009). Perceived discrimination, ethnic identity and the (re-) ethnicisation of youth with a Turkish ethnic background in Germany. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 35(4), 535-554.
- Stephan, W. G., Ybarra, O. ve Morrison, K. R. (2009). Intergroup threat theory. T. D. Nelson, (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* içinde (43-59). New York, NY, US: Psychology Press.
- Swyngedouw, M., Phalet, K., Baysu, G., Vandezande, V. ve Fleischmann, F. (2008). *Trajectories and experiences of Turkish, Moroccan and native Belgians in Antwerp and Brussels: Codebook and technical report of the TIES surveys 2007-2008 Belgium*. Leuven: ISPO ve CSCP, University of Leuven.
- Swyngedouw, M., Phalet, K. ve Deschouwer, K. (1999). *Minderheden in Brussel*. Brussel: VUB Press.
- Swyngedouw, M. ve van Craen, M. (2001/2). Vlaams Blok en

- de natiestaat. Het rechts-radical Vlaams-nationalisme onder de loep. *Fédéralisme Régionalisme*, (2001/2002), 3-18.
- Ten Teije, I., Coenders, M. ve Verkuyten, M. (2013). The paradox of integration: Immigrants and their attitude toward the native population. *Social Psychology*, 44(4), 278-288.
- Timmerman, C., Vanderwaeren, E. ve Crul, M. (2003). The Second Generation in Belgium. *International Migration Review*, 37, 1065-1090.
- Tolsma, J., Lubbers, M. ve Gijsberts, M. (2012). Education and cultural integration among ethnic minorities and natives in the Netherlands: A test of the integration paradox. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38(5), 793-813.
- Waldinger, R. (1996). From Ellis Island to LAX: Immigrant prospects in the American city. *International Migration Review*, 30(4), 1078-1086.
- Vancluysen, K., van Craen, M. ve Ackaert, J. (2009). *Gekleurde steden: Autochtonen en allochtonen over samenleven*. Bruges: Vanden Broele.
- Vancluysen, K. ve van Craen, M. (2010). Integration and perceived discrimination: two competing hypotheses tested among persons of Moroccan and Turkish descent in Belgium. *QMSS2/ESF Seminar Measuring Integration and Discrimination*, Paris.
- Vandezande, V., Phaet, K. ve Swyngedouw, M. (2011). Do feelings of discrimination explain the riots in Brussels? A comparison of Moroccan and Turkish groups in Brussels and Antwerp. *Brussels Studies*, 47, 1-14.
- van Doorn, M., Scheepers, P. ve Dagevos, J. (2013). Explaining the integration paradox among small immigrant groups in the Netherlands. *Journal of International Migration and Integration*, 1-20.
- van Oudenhoven, J. P., Ward, C. ve Masgoret, A. M. (2006). Patterns of relations between immigrants and host societies. *International Journal of Intercultural Relations*, 30(6), 637-651.

Summary

City Context and Perceived Group Discrimination among Turkish Immigrants: Comparison of Two Belgian Cities Using Propensity Score Matching

Ahu Alanya
University of Leuven

Marc Swyngedouw
University of Leuven

Comparative studies about the role of local and/or the national context are crucial in understanding integration processes in migration studies (e.g., Crul et al., 2012; Favell, 2001). As such, some of the previous research studies focused specifically on the city context, highlighting the variation across integration contexts within countries (e.g., Bean et al., 2012; Ellis & Almgren 2009). However, none of these studies effectively controlled for composition effects while investigating city effects. Immigrants living in one city might differ from those living in another on a number of observed and unobserved characteristics; and this may bias the estimation of city effects on an integration outcome. Most studies of comparative integration context have ignored this fact or took limited measures. Thus, going beyond previous research, the current study uses propensity score matching to make the second-generation immigrant samples from the two cities reasonably comparable with respect to socio-demographic characteristics.

Once controlling for socio-economic composition, our analysis addresses two specific research aims. First, we investigate in which city the second generation immigrants perceive more group discrimination. That is, we compare levels of group discrimination among Turkish second generation immigrants across two cities in Belgium: Brussels (predominantly Francophone) and Antwerp (Flemish). We suggest that (a) levels of ethnic diversity, (b) differences in political environment, and (c) differences in majority group attitudes between these cities may lead to differential levels of perceived group discrimination. Previous studies suggest that welcoming city contexts are more conducive to integration of second generation immigrants in socio-economic as well as in other spheres of life compared to less welcoming cities (e.g., Bean et al., 2012). We expect Turkish second generation immigrants to perceive less group discrimination in Brussels as a relatively more welcoming

city compared to Antwerp. We propose Brussels to be more welcoming because (a) in Brussels both the majority and the immigrant populations are composed of different ethnic groups and thus more diverse, (b) immigrant integration is less negatively framed by media and political parties, and (c) majority group attitudes are relatively more positive. Importantly, we focus on these differences as analytical tools to understand the city differences in group discrimination.

Secondly, we aim to investigate who feels more group discrimination within each city. Accordingly, we test immigrants' socio-demographic background (e.g., education, employment status, marital status) and perceptions of the local context as predictors of group discrimination. With regards to the perceptions of the local context, we focus on perceived threat and hostility of intergroup relations.

Method

Procedure

We use propensity score matching to reveal city context effects on perceived group discrimination. Previous studies of integration context effects in empirical studies on immigrants have not used propensity score methods to control for socio-demographic composition (e.g., Crul et al., 2012; Ersanilli & Koopmans, 2011). The major advantage of propensity score matching is that it allows matching between country or city samples based on a number of characteristics such as age, gender, religiosity, and education simultaneously.

Data and Measures

This study used the TIES (The Integration of the European Second Generation) survey data from Antwerp and Brussels, which was conducted using Computer Assisted Personal Interviewing (CAPI) in 2007-2008. Tar-

get populations were residents of the city of Antwerp and the Brussels Capital Region between the ages of 18 and 35 who were born in Belgium and have at least one parent born in Turkey. TIES data provided information on a number of individual background variables and perceived group discrimination in different domains of life. We used a selected set of matching variables (e.g., marital status, gender, father's education, participant's education, and attendance to Quran lessons) to make the socio-demographic distributions of the immigrants samples comparable.

Results

City Difference on Perceived Group Discrimination

We used confirmatory factor analysis to test the hypothesized two-factor model of GD: GD in socio-economic and civic spheres. Accordingly, the model with the best fit, in line with our expectations, distinguished between two latent factors: group discrimination in socio-economic and civic spheres. Latent factor analysis, showed that the Turkish second generation perceived significantly higher levels of GD in Antwerp compared to Brussels in the civic sphere even after matching. Moreover, matching increased the size of the city effect for civic sphere (unmatched: *unstandardized mean difference* = 0.395, $p < .001$ vs. matched: *unstandardized mean difference* = 0.413, $p < .001$). However, the city difference for socio-economic sphere (unmatched: *unstandardized mean difference* = 0.151, $p = .03$) was no longer significant after matching.

Who Perceives More Group Discrimination within Each City?

In the next step, we explored how perceived group discrimination varied within ethnic groups with regard to a set of covariates including socio-demographic characteristics and perceptions about the local context. First of all, we found that second generation Turks who are more socio-economically integrated and who follow local news are more likely to perceive group discrimination. Results show that second generation Turks with higher socio-economic achievement (e.g., those in the workforce, with higher educational attainment, and those following local news) perceived higher levels of GD. Furthermore, those who were not active (e.g., disabled, housewife) also perceived lower levels of GD. We found a significant effect of being unemployed on GD. Those in the work force were more likely to perceive GD than those who were unemployed. Additionally, second generation immigrants with a university degree or higher were more likely to perceive GD.

We also found support for the hypothesis that perceptions about the local context (i.e., economic threat,

safety threat, and hostility of intergroup relations) are important predictors of GD. Particularly, we found that the safety threat was a strong correlate of perceived GD in Brussels.

Discussion

A number of studies have looked at how city context affects the level and the nature of migrant integration and linked discrimination experiences to the city context (Bean et al., 2012; Crul & Schneider, 2010; Phalet & Swyngedouw, 2003). Immigrant population living in different city or national contexts differ from each other on various socio-demographic characteristics. However, previous comparative studies either ignored this fact or tool limited measures. The major contribution of the current study is that it shows the substantial affect of propensity score matching on the conclusions of a comparative study on perceived group discrimination. Thus, our findings suggest that it is crucial for future studies to control for composition effects effectively for the validity of their conclusions.

We need to acknowledge, as in other studies, this study also had limitations. For example, the contextual variables are used as analytical tools to explain city differences on perceived group discrimination, but not included in the analysis due to the limitations of the study design. Thus, the relative importance of these contextual variables remains unexplored. In addition, although propensity score matching is an affective way to control for compositions effects, there may be other unobserved variables that bias our estimations of city differences. However, we believe we covered most important variables in the matching model and this situation does not weaken our conclusions.

On the substantive front, the major finding of this study is that after matching Turkish second generation perceived more discrimination in Antwerp compared to Brussels in the civic sphere. In other words, this study shows that in general the second-generation Turks in Antwerp perceive more group discrimination in the street, in the neighbourhood, while going out and in contacts with the police compared to Brussels. This is in line with our expectations that encounters with ethnic majority and authorities in Antwerp results in higher perceived discrimination in Antwerp than Brussels. This is also in line with previous research suggesting the distance between ethnic majority and Muslim immigrants is especially larger in Antwerp (Lüken-Klaßen et al., 2010; Vancluysen et al., 2009). Lower levels of perceived group discrimination among Turkish second generation in Brussels may be in part due to the fact that Turkish are better organized, have a stronger support network and form their ethnic enclaves

in Brussels which may protect them more against discrimination.

Another important finding of this study is that the socio-economic integration does not protect immigrants from group discrimination. We found that Turkish second generation who are employed and highly educated, and who follow local news perceive more group discrimination. These findings support the theory of integration paradox for the Turkish second generation in Belgium. Thus, integration beyond socio-economic sphere needs to be studied more closely while formulating integration policies.

In addition this study showed that Turkish second

generation's evaluations of the intergroup relations and their threat perceptions are closely related with their perceptions of group discrimination. Negative evaluations of group relations and high threat perceptions lead to increased perceived group discrimination.

Overall, this study suggests that the risk of perceived group discrimination is lower in city contexts where there is no homogeneous ethnic majority, local and above-national identities are supported, and political discourse is more immigrant-friendly. On the other hand, city contexts where ethnic nationalism is high, political discourse is negative and there is a homogenous ethnic majority, civic integration seems to be more problematic.